

JĘZYK POLSKI – MIĘDZY TRADYCJĄ A WSPÓŁCZESNOŚCIĄ

Księga jubileuszowa z okazji stulecia
Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego

Redakcja naukowa
Ewa Horyń
Ewa Młynarczyk
Piotr Żmigrodzki

Recenzenci

prof. dr hab. Ewa Kołodziejek

prof. dr hab. Anna Tyrpa

dr hab. Magdalena Hawrysz, prof. UZ

dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN

dr hab. Krystyna Kowalik, prof. IJP PAN

dr hab. Maciej Rak, prof. UJ

© Copyright by Wydawnictwo Naukowe UP, Kraków 2021

Redakcja i korekta: Katarzyna Węgrzynek

Projekt okładki: Janusz Schneider

Opracowanie typograficzne i łamanie: Oleg Aleksejczuk

ISSN 2450-7865

ISBN 978-83-8084-625-8

e-ISBN 978-83-8084-580-0

DOI 10.24917/9788380846258

Wydawnictwo Naukowe UP

30-084 Kraków, ul. Podchorążych 2

tel./fax 12 662-63-83, tel. 12 662-67-56

e-mail: wydawnictwo@up.krakow.pl

<http://www.wydawnictwoup.pl>

Zapraszamy na stronę internetową:

<http://www.wydawnictwoup.pl>

Spis treści

Wstęp	11
-------------	----

Troska o język polski

Bogusław Dunaj	
Troska o język polski w czasach przełomu.....	15
Jadwiga Kowalikowa, Krystyna Choińska	
Miłośnictwo polszczyzny dzisiaj z perspektywy komunikacyjnej, aksjologicznej i edukacyjnej	30
Magdalena Majdak	
Działalność Koła Miłośników Żywego Słowa przy Oddziale Warszawskim Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego w latach 2016–2020	44

Współczesna polszczyzna ogólna

Mirosław Bańko	
Językowe przejawy dyskryminacji (?) pieszych w Polsce	53
Renata Dźwigoł	
Frazeologizm (<i>tam</i>) <i>gdzie diabeł mówi dobranoc</i> w słowniku i w tekstach. Formy zmodyfikowane	68
Izabela Gatkowska	
Powiązania syntagmatyczne w sieciach leksykalnych na przykładzie leksemu <i>matka</i>	86
Jolanta Migdał, Agnieszka Piotrowska-Wojaczyk	
<i>Jubileusz, rocznica</i> a może <i>urodziny?</i> – leksykograficzne dywagacje na kanwie stulecia Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego.....	97
Mirosława Mycawka	
Nazwy zjawisk niepożądanych z sufiksem <i>-oza</i>	105

Agnieszka Pielą	
Żartobliwe archaizmy i anachronizmy w słownikach współczesnej polszczyzny	123
Anna Piotrowicz, Małgorzata Witaszek-Samborska	
<i>Wykluczenie i wykluczony</i> we współczesnej polszczyźnie	138
Magdalena Puda-Blokesz	
Mitologizmy frazeologiczne w najnowszych ujęciach lingwistycznych.....	150
Renata Przybylska	
Przyimki i polityka	162

Odmiany polszczyzny

Barbara Drozd	
Specjalizacja znaczenia wybranych terminów medycznych na przykładzie czasopism branżowych.....	173
Anna Falana-Jafra	
Przyczynek do prototypowej kategoryzacji przestępstw i wykroczeń. Wybrane aspekty analizy kognitywnej polskiego języka prawnego na przykładzie Kodeksu karnego i Kodeksu wykroczeń	184
Renata Kucharzyk	
Gwarowy <i>szkut</i> ‘chłopak’ w polszczyźnie potocznej	194
Wojciech Kuska	
Leksyka gospodarska w pierwszych powieściach Wiesława Myśliwskiego	207
Agata Kwaśnicka-Janowicz, Patrycja Pałka	
Dyskurs handlowy Krakowa z końca XIX i początku XX wieku jako źródło do badań regionalizmów krakowskich	217
Rafał Mazur, Barbara Żebrowska-Mazur	
O odmianie środowiskowej języka księży – propozycja badawcza	236

Polszczyzna gwarowa

Justyna Kobus	
Przydatność <i>Wielkopolskich Słowników Regionalnych</i> do badania fleksji gwarowej rzeczownika	251
Anna Kostecka-Sadowa	
Słownictwo z pola tematycznego kuchnia i sprzęty kuchenne w gwarze polskiej w obwodzie lwowskim.....	261

Ilona Kulak

Ludowy obraz świata utrwalony w nazwach roślin motywowanych
miejszem występowania (na materiale podhalańskim).....271

Anna Piechnik

Siksa, drob, żlamdok, pędrok, wężowica – znajomość i rozumienie
gwarowych ekspresywizmów nazywających dzieci przez najmłodszych
mieszkańców wybranych małopolskich wsi.....282

Katarzyna Sobolewska

Język świadków historii. Relacja z Mazur292

Agnieszka Wępa-Siudek

Język świadków historii. Opowieści z Warmii.....306

Polszczyzna w mediach współczesnych

Bogusław Bogusz

Metaforyzacja agresji słownej w języku komentarzy internetowych319

Małgorzata Garnek

Język a tradycja narodowa. Stosunek Polaków do języka na podstawie
wybranych komentarzy w dyskusji poprzedzającej Narodowe
Czytanie 2018331

Agnieszka Jurczyńska-Kłosok

Wyrażenia potoczne i wulgarne jako składniki polszczyzny
tekstów zamieszczonych na wybranych blogach o tematyce
podróżniczej (górskiej).....346

Tatiana Kananowicz

Dynamika wizerunku Jarosława Kaczyńskiego na łamach tygodnika
„Newsweek Polska”357

Wioletta Kochmańska

Mecz tenisowy w przekazie telewizyjnym – multimodalna emisja
z perspektywy odbiorcy.....370

Danuta Lech-Kirstein, Anna Tabisz

Emocjonalne techniki perswazyjne w blogach kulinarnych.....381

Sebastian Misiuk

Maksymalne zbliżenie do słuchacza. Kategoria potoczności w radiowych
serwisach informacyjnych.....397

Małgorzata Pachowicz	
Grzeczność i agresja językowa w komentarzach internautów	408

Polszczyzna historyczna

Joanna Duska	
Co z tym <i>Niemaszem</i> , czyli fraza <i>nie masz</i> w funkcji egzystencjalnej jako problem transkrypcji tekstów staropolskich	423
Jan German	
Staropolskie kontynuacje gr. <i>διδάκω</i> . Studium przypadku z badań nad leksyką pochodzenia greckiego i łacińskiego w staropolszczyźnie	439
Sylwia Katarzyna Gierczak	
Od <i>szacowania</i> do <i>szacunku</i> – rozwój znaczenia słowa <i>szacunek</i> w świetle danych leksykograficznych	447
Joanna Gorzelana	
Sposoby realizacji gatunku wiadomości w „nowinach” zamieszczonych w „Monitorze” w 1768 roku	458
Aleksandra Janowska	
Kilka uwag o pleonazmach i tautologiach z perspektywy historyka języka ...	468
Danuta Kowalska	
Między tradycją a nowoczesnością. O języku <i>Psalterza Dawidowego</i> Mikołaja Reja	478
Tadeusz Lewaszkiwicz	
Życiorys językowy Adama Mickiewicza a problem monografii jego języka...	493
Magdalena Pietrzak	
Zaczątki sylwetki w prasie. Uwagi historyka języka	505
Anna Majewska-Wójcik	
„ <i>Zwykle traktuję siebie albo zbyt pochlebnie, albo mieszam z błotem</i> ” – strategie autoprezentacyjne stosowane przez Czesława Miłosza w listach do Jarosława Iwaszkiewicza.....	515
Ewa Rodek	
Sylwetka odbiorcy w przedmowach z okresu II poł. XVII i I poł. XVIII wieku w ujęciu chronologicznym	527
Ewa Woźniak	
Dlaczego <i>samochód</i> ? Z dziejów polskiego słownictwa motoryzacyjnego.....	536

Aleksandra Wieczorek	
Integracja <i>Elektronicznego słownika języka polskiego XVII i XVIII wieku</i> i Elektronicznego Korpusu Tekstów Polskich z XVII i XVIII Wieku okiem użytkownika i redaktora	547
Mirosława Sagan-Bielawa	
Polszczyzna i Żydzi w publicystyce „Myśli Narodowej” w latach 1921–1939.....	561
Małgorzata Słowik	
Kategoria odbiorcy projektowanego (intencjonalnego) na przykładzie <i>exposé</i> premierów polskich w latach 1919–2020	570
Dorota Suska	
Wykładniki „paktu faktograficznego” w strukturze osiemnastowiecznych gazet rękopiśmiennych Teodora Ostrowskiego: incipity źródłowe	585

Polszczyzna w nazwach własnych

Paweł Czernek	
Nazwy polskich zespołów rockowych o postaci grup nominalnych. Analiza składniowa i semantyczna.....	597
Magdalena Gozdek	
Antroponimy w służbie perswazji – na przykładzie „Odporu...” (1579) Erazma Glicznera.....	606
Lucyna Warda-Radys	
<i>Port-3City</i> , <i>CyLet</i> i <i>PomorSolABil</i> – chrematonimiczne derywaty o podstawach wielowyrazowych a tendencje rozwojowe współczesnego słowotwórstwa (na materiale propozycji nadesłanych na konkurs na nazwę pomorskiego biletu metropolitalnego)	616
Karolina Wróbel-Kącka	
Tendencje imiennicze w powiecie bocheńskim (na przykładzie księgi metrykalnej parafii Chronów z XIX wieku).....	628

Polszczyzna w kontaktach z innymi językami

Oksana Baranivska	
Rząd przyimków w języku polskim i ukraińskim: analiza porównawcza i błędy w użyciu.....	643

Urszula Kolberová

Obraz postawy człowieka wobec *sacrum* w tekstach piosenek
(na przykładzie tekstów wykonywanych przez polskojęzyczne dzieci
parafii Boskiego Serca Pana w Czeskim Cieszynie).....652

Elżbieta Mańczak-Wohlfeld

Problemy związane z tworzeniem bazy zapożyczeń angielskich w języku
polskim w ramach projektu *GLAD (Global Anglicism Database)*662

Jana Raclavská, Jiří Muryc

Z badań nad polszczyzną studentów Uniwersytetu Ostrawskiego
w Republice Czeskiej674

Danuta Roszko, Roman Roszko

O zastosowaniu teoretycznych badań konfrontatywnych
z językiem pośrednikiem w badaniach polonistycznych.....683